

Diehtjuohkinčálus mánáid gulluregistaris

Duogáš

I *Mánáid Gulluregistar* logahallá mánáid geain ii leat čadahuvvon dohkálaš gulluiskkadeapmi maŋŋil riegádeami, dahje go ledje 0-18 ahkodagas ja ožžon dieđu ahte sii leat bistevaččat manahan gulu. Jus mánná bistevaččat lea manahan gulu de das sáhttet stuorra váikkuhusat, ja almmá láchčima haga, de mánát sáhttet bázahallat seamma ahkásaš nuoraid ektui giela ja gulahallama oktavuodas, ja kognitiivva doaimmaid, lohkan- ja čállingálggaid ja sosiodovdočuohcci ovdáneami oktavuodas. Čohkkemis ja árvoštallamis dieđuid vuolggaha máhtolašvuoda ja dieđuid daid diliide mat váikkuhit mánáid gulu, gielalaš ja psykososiála doaimma mánáid geain leat lea massán gulu.

Áigumuš

Áigumuš logahagaid lea váfistit ulmmálaš ja oadjebas dikšuma olles pasieantajovkui, ja maiddái lasihit máhtolašvuoda divššu birra sihke ovttaskas pasientii ja ollislaččat olles pasieantajovkui. Registar sáhtta dagahit buoret ja eanet dievaslaš fáladaga, eanet ovttaš fáladaga, árvosmahttit lassáneaddji beroštumi ja dutkama dán fágasuorggis, ja juohkit dieđuid álbmogii.

Mii galgá registrerejuvvot?

Dieđuid maid logahallet lea riegádanjahki, ássanbáiki, dávdameroštallan, čielggadeapmi ja dikšu, meroštallat váttuid mat ležžet lassin gullanvátuide ja váhnemiid dieđut máná birra.

Geahča neahttasiiddu <https://horselsregisteret.no> gos leat eanet dieđut logahaga birra.

Gos galget dieđuid viežžat?

Dieđut máná birra čohkkejuvvot fágaolbmui dan oktavuodas go mánná lea sáddejuvvon čujuhusain ja fitná beallje-njunne-čotta ossodagas go gulludárkkisteapmi ii mánná aitto lei riegádan ii leat dohkkehuvvon, go bistevaš gulu manaheapmi gávnnavuvvo ja dárkkistemiin go mánná lea 3, 6, 10 ja 15 jahkásažžan. Mánáide geat bistevaččat lea manahan gulu de sáddejuvvo elektrovnnalaš skovvi máná váhnemiidda ovdal áigeuovdilis iskkadeami ja nu ožžon dieđuid máná birra.

Geahčadanvuoigatvuohta, rievdadus ja várašariecti

Don sáhtát dearvvašvuođaregistarlága §§ 24 -25, vaikko goas gáibidit oaidnit dieđuid mat lea registrerejuvvon mánnái birra logahagas, dahje gáibidit ahte dieđut njulgejuvvot dahje sihkkujuvvot. Dus lea riekti várašit dieđuid vurkkodit ja viidáset geavahit olbmo- ja dearvvašvuođadieđuid máná birra *Mánáid gulluregistar*. Jus don it hállit ahte ahte dieđut du máná birra galget vurkejuvvot logahahkii, de sáhtát gáibidit dieđuid sihkkujuvvot itge dárbbáš čilget manin. Das ii leat makkárge mearkkašupmi máná dikšui jus don válljet ávkástallat várašumi, dahje jus maŋŋelis válljet geassádit. Dalle sihkkujuvvot logahagas dieđut du máná birra. St. Olavs buohcciviessu mas lea ovddasvástáduš dieđuid hálddašeames joatká dikšumis dieđuid vai olbmot geat leat dáhtton dieđuid sihkkujuvvot nu dahkkojit. Sihkkumis dieđuid ii mearkkaš ahte anonymiserejuvvon dutkanfiillat sihkkujuvvot go leat dutkama vuolde.

Don sáhtát várret ahte iežat máná dearvvašvuođadieđut registrerejuvvot, man dagat jus rabat neahttasiiddu www.helsenorge.no, dahje go leat mánáin beallje-njunne-čotta ossodagas dahje jus válddát oktavuoda *Mánáid gulluregistar*iin. Rávvehus rivttiid birra go áigut oážžut dieđuid, geahčadanvuoigatvuođa, sihkkumis ja buođdumis daid gávnnat <https://tjenester.helsenorge.no/helseregistre> ja <https://horselsregisteret.no> ruovttusiiddus.

Don sáhtát váldit oktavuoda Dihtorbearráigeahčuoin dahje Stáhta Dearvvašvuođabearráigeahčuoin jus du mielas dearvvašvuođadieđut eai meannuvvo dálkkaš kvalitehtaregistariid lánkaásahusaid dahje eará relevánta njuolggadusaid mielde.

Lágat ja njuolggadusat

Mánáid gulluregistar muddejuvvo dálkkašlaš kvalitehttaregistoriid lánkaásahusa, dearvvašvuodaregistorlága ja personsuodjalusásahusa mielde. Registar galgá fuolahit álbmogii dehálaš doaimmaid man lágalaš vuoddu lea personsuodjalusa mearrádusa artihkal 6 nr.1 bustávva e ja artihkal 9 nr. 2 bustávva g, h, i ja j.

Dearvvašvuodaregistorláhka ja lánkaásahusat dálkkašlaš kvalitehttaregistoriida lea dievasmahtti riektivuoddu nátionála rievttis. Dieđut máná birra go lea leamašan divššus dahje gulahallan spesialistadearvvašvuodabálvalusain sáhttet registarat viežžat ja ávkkástallat almmá miehtama haga, muhto didjiide galget fuolahuvvot dieđut ahte dis lea riekti várašit ahte registar meannuda máná dieđuid. Dieđut logahagas vurkkoduvvojit nu guhka go registar lea dikšunvuoddu personsuodjaluslága artihkal 6 nr. 1 e bustávva ja lánkaásahusa dálkkašlaš kvalitehttaregistoriid mielde, ja nu guhka go lea relevánta ja dárbbalaš dikšu ulbmila mielde.

Registremis dieđuid dahkko elektrovnnalaččat ja dieđut leat suddjejuvvon vai buiga vierroolbmot eai sáhte oaidnit eaige geahččat dieđuid. Buot dieđut meannoduvvojit personsuodjaleami ja priváhtaeallima árvvusatnima, ja lágaid ja lánkaásahusaid mielde.

Meannudeames dieđuid mat leat registar

Registorii vurkejuvvojit dieđut identifiserekehtes hámis, ja mearkkaša ahte personnummára saddjái lea čállojuvvon dovdameahhtun koda. Buohkain geat dovdet registora dieđuid lea jávohisvuodageasku. Du persovdnadieđut sáhttet dušše addit, dahje eará ládje almmusin dahkkot, go dat dahkko lágaid ja lánkaásahusaid mielde, ovdamearkka dihte jávohisvuodageasku njuolggadusaid mielde ja Eurohpa personsuodjalanlága mielde. Registora dieđut sáhttet geavahuvvot stivremis dearvvašvuodabálvalusa, kvalitehta buoridit ja dutkamii.

Journála dieđuid sáhtta viežžat jus áigot čielggasmahttit dávdadiagnosa bienaid ja divššu. Viidáset sáhtta registor viežžat ja dássádaddat liigedieđuid eará nátionála kvalitehttaregistoriin ja dearvvašvuodaregistoriin mat leat áshuvvon dearvvašvuodaregistorlága §8 - §11 lánkavuoddu, Álbmotregistora dieđuiquin ja sosioekonomalaš dieđuiquin mat leat eará almmolaš registoriin. Eará registoriid ja álbmotiskkademiid ovdamearkkat leat: Norgga Pasieantaregistar, Dálkkašlaš Riegádanregistar, Norgga Aitto riegádahttima dálkkašlaš Kvalitehtaregistar, Reseptaregistar, Borasregistar, jápminártaregistar, Statistihkalaš Guovddášdoaimmahaga registorat, FD Oadju, NAV, Vearrodirektoráhta diehtovuodut, álbmotguorahallamat mat gullet Conor vuollái, relevánta oasseregistorat Beallje-Njunne-Čotta, Stáhta Dearvvašvuodaguorahallamat, Romssa guorahallan, HUNT ja KUHR (Dárkkisteames ja olggosmáksimis dearvvašvuodagoluid buhtadusaid). Čanastagat Norgga Pasieantaregistorii čadahuvvo jeavddalaččat vai sáhttet mihtidit govčagráda ja dohkálašvuoda *Mánáid Gulluregistar*.

Lea áshuvvon ovtasbargu eará davviriikkalaš mánáid gulluregistoriiguin. Dás plánejuvvo jeavddalaččat veardidit anonymiserejuvvon diehtočkakáldaga, ja álggahit riikkaidgaskasaš dutkama iešgudetge registoriid dieđuid vuodul. Dii sáhttibehtet bovdejuvvo searvat sierra- ja erenoamáš dutkanprošeavttaide mat leat heivehuvvon dasa mii registora ulbmil lea.

Buot dieđuid dássádaddan gáibida almmolaš dohkkehuvvon áshusain ovddalgihtii dohkkeheami. Guorahallama bohtosat ii sáhtte guorrat ovttaskasolbmui dássái.

Registar ráhkaduvvojit jáhkasaččat nátionála raporttat, mas lea dieđut maid olbmot sáhttet lohkat vuolábealde namuhuvvon neahttasiidduin. Bohtosat almmuhuvvojit dađistaga fágačoahkkimin, ja nátionála ja riikkaidgaskasaš áigečállagiin.

Eanet dieđut registora birra gávnnat: www.kvalitetsregistre.no ja <https://horselsregisteret.no>

Registarkoordináhtor:

Ann Helen Nilsen

Fágalaš jodiheaddji:

Tone Stokkereit Mattsson

Šleadgapoastačuhus: horselsregisteret@stolav.no